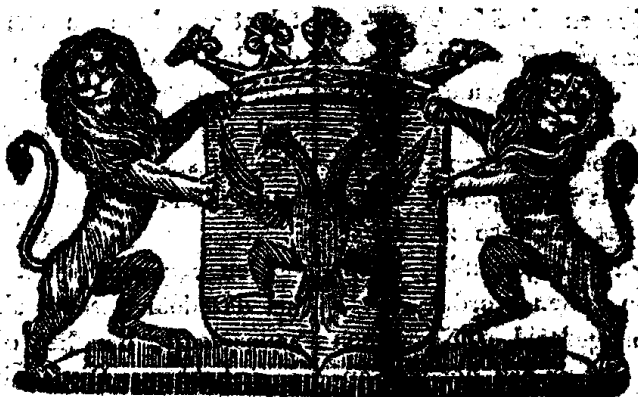

ARNHEMSCHE

Dingsdag

COURANT.

den 30 Januarij.

B E R I C H T.

Wij Mr. Cornelis, Felix van Maanen, Minister van Justitie, als door Zijne Majesteit bij voordring belast met de waarneming der functie van Eersten President van het Hoog Gerechtshof in 's Gravenhage, Bevelen, uit kracht van de wet, dat de Assises in de provincie Gelderland, voor het eerste vierendeel jaars van den jare 1827, zullen geopend worden te Arnhem op maandag den 19. Maart eerstkomende, des morgens ten tien ure; op den voet bepaald bij de artikelen 16, 17 en 18 der publicatie van den 11. December 1813.

Benoemen, om de rolle te vervullen, totkome Mr. Van de La Basse, Eerste, raad in bovengemeld Hoog Gerechtshof;

En gelasten, dat deze ter diligentie van den heer Prokureur-Generaal zal worden bekend gemaakt en afgekondigd.

Aldus gedaan te Brussel, den 29. December 1826.

VAN MAANEN,

Van wege den Heer eersten President,

De fungerende eerste Griffier van het Hoog Gerechtshof,

J. H. SPEIRMAN.

KONSTANTINOPEL, den 27. December.

De Turksche gevolmagtigden bij de onderhandelingen te Aokerman, Hadi-effendi en Ibrahim-effendi, zijn den 15. des avonds, met hun gevolg naar deze hoofdstad teruggekeerd. Twee dagen daarna, werden zij door den reis-effendi uitgenoodigd, zich bij de Porte te begeven, waar zij met bijzondere onderscheiding en welwillendheid werden ontvangen, en met hunne tolken en secretarissen Esrar-effendi en Amik-effendi, en den kessedar (beursdrager) van den eersten gevolmagtigden, met eerepeizen zijn omhangen geworden.

De zamenstelling van de nieuwe troepen wordt steeds met onafgebroken ijver voortgezet; gedurig komen uit de provincien nog nieuw aangeworven manschappen in de hoofdstad aan, om aldaar in de regementen te worden ingedeeld en verder geoefend te worden. Zoo zijn er onlangs 1500 man uit Kutahija (in Klein-Azie) hier aangekomen, welke bij de troepen, die onder de bevelen van Mohammed-pacha staan, aan den ~~aanstroom van den Rhoephos~~, zijn ingelijfd geworden.

Een maatregel, die uit hoofde van deszelfs nieuwigheid, opzien baart, is de opschrijving van alle Moslims van het mannelijke geslacht, zonder onderscheid van ouderdom, welke voor eenige dagen in versehiden wijken der hoofdstad, als in Kassim-Pacha, Galata en Pera, door de overigheid en hoofden dezer wijken is gedaan geworden. Men meent, dat het opmaken dezer lijsten ten behoeve van de militaire dienst heeft plaats gehad.

De turkijke, reeds sedert eenigen tijd gesloten koffinhuisen in Galata, welke voor de ledigangers tot verzamelplaats plaagden te strekken, zijn thans geheel afgebroken en de eigenaars, daarvan uitgenoodigd, dezelve eene andere bestemming te geven. De firman, waarbij deze maatregel wordt bevestigd, is den 17. dezer plechtig bekend gemaakt, ter gelegenheid dat de kapudan-pacha, die zich sedert zijne terugkomst van de vloot, bij de nieuwe inrigtingen zeer werkzaam betoont, een bezoek bij den Waiwode van Galata heeft afgelegd. In het algemeen schijnt de regering voortaan niemand in de stad te willen dulden, die geen bedrijf of middelen van bestaan kan aantonen.

De tegenwoordige gouverneur van Belgrado, Abdurrahman-pacha, is tot stadhouder van Bosnie, en Kavanos-Sadi-Hussein-pacha, thans pacha van Janboli, tot pacha van Belgrado benoemd geworden, en het pachaliek van Janboli aan Belenli-Mustapha-pacha gegeven geworden.

WEENEN, den 19. Januarij.

De Oostenrijksche Beobachter meldt, dat heiligen onlangs omtrent de hoogleraren in Oostenrijk is opgegeven, hierop neder komt:

„Daar de ondervinding menigmaal heeft geleerd, dat proponenten, die bij het gehouden onderzoek goed hebben voldaan, des niet te min, bij eene werkelijke waarneming van het aan hen opgedragen ambt, aan de van hen opgevatte verwachting niet beantwoorden, zoo heeft Z. M. noodig geacht, het bevel te geven, dat voortaan de tot het openlijke leeraarsambt nieuw benoemde kandidaten, nog gedurende drie jaren, van den dag hunner aanstelling af gerekend, slechts als voorloopig benoemd, moeten beschouwd worden, en zich zullen moeten laten welgevallen, wanneer zij binnen dit tijdperk, niet tot het hun opgedragen ambt geschikt bevonden worden, daarvan zonder aanspraak op eenige schade-lostelling of pensioen te worden ontslagen; daar en tegen, wanneer zij gedurende gemelde drie proefjaren hunne geschiktheid genoegzaam hebben doen blijken, zullen zij niet alleen in het hun opgedragen ambt worden bevestigd, maar hun ook de drie voorloopig volbrachte dienstjaren, even zoo, als hadden zij dezelve in werkelijke dienst doorgebracht, worden aangerekend.

PARYS, den 24. Januarij.

Men leest in een zuidelijk dagblad, van den 19. dezer, het volgende artikel:

Sebastiaan, den 11. Januarij. De zaak der Portugeesche anti-constitutionnelen staat wanhopig. Men verzekert dat dezelve geslagen zijn, en dat de markies van Chaves verplicht is geweest, om met zijne troepen naar de grenzen terug te trekken en welras genoodzaakt zal worden, om naar Spanje weder te keeren, bij alden hij aldaar door de Engelschen en Portugezen wordt aangetast. Andere brieven melden, dat de generaal Silveira, oom van Chaves, die alles bestuurt, het ontwerp gevormd heeft om de magt te verdeelen, dezelve in guerillas te hercheppen, de gebergten van het koninkrijk te bezetten en eenen oorlog te voer. ~~hij onderschraagd door een zeer groote volksmenigte, welke zich tegen de nieuwe orde van zaken heeft verklaard en de Engelschen verfoeit.~~ In dat geval zal het een allervernielendste oorlog zijn. De Engelschen hebben getoond, en St. Sebastiaan weet dit zeer wel, dat zij hunnen bondgenooten nadeel weten toe te brengen, en wat zullen zij dan niet hunnen vijanden doen?

— De Portugeesche opstandelingen bezetteden op den 3. Januarij de volgende stellingen.

Het middelpunt des legers, hetwelk uit Viseu is getrokken, was Mondiego overgetrokken en marscheerde regelrecht op Santarem, latende Coimbra aan de rechterhand. De linker flank, onder bevel van den brigadier Magessi, was werkzaam op een terrein, hetwelk korter bij de Spaansche grenzen ligt. Deszelfs verrigtingen zijn beter bekend. In de eerste dagen van Januarij, is hij nabij Castel Branco met de constitutionele troepen onder bevel van Villaflor handgemeen geweest. De uitslag van dit gevecht was de intogt van Magessi in Castel Branco. Deze stad is slechts 15 uren van Abrantes, welke Don Miguel, op den 3. Januarij, tot Koning heeft uitgeroepen. De opstand van Abrantes verleent den Koningsgezinden eenen doortogt op den linker oever van de Taag, alwaar reeds het gansche land tot aan Elvas toe in opstand is.

Van den 25. Januarij.

Men verzekert heden, dat de prins van Polignac weder als ambassadeur naar Londen zal terugkeeren.

— De persoon, die den prins van Talleyrand een vuistslag in het aangezicht geslagen heeft, is de markies van Maubreuil. Hij heeft zulks, volgens zijne verklaring gedaan, om den prins te noodzaken tot het geven van ophelderingen omtrent eene commissie, waarmede hij in 1814 is belast geweest. In 1814 heeft de markies, op hoogst last, der gewone Koningin van Westfalen op reis de juwelen en het goud, die zij bij zich had, ontnomen, waarover hij in regten is vervolgd geworden en eindelijk tot gevangenis-straf veroordeeld, welke hij echter, door zich buiten 's lands te begeven, heeft weten te ontdruken.

Volgens berigten uit Lissabon van den 12. dezer, had de graaf van Villaflor, die den 9. te Coruches-de-Beira was, de opstandelingen geslagen, die daarop waren teruggetrokken. Verscheidene militairen keerden terug onder de vanden, die zij verlaten hadden. Volgens eenen brief uit Lissabon, van den 13., had de raad van regentschap geweigerd, het opperbevel over de troepen aan den maarschalk Beresford te geven, uit hoofde hij een buitenlander is.

— Uit Madrid wordt den 15. Januarij geschreven, dat de koninklijke familie zich naar het kasteel van het Prado begeven heeft, om, er den winter doon te brengen. De minister Calomarde is haar derwaarts gevolgd; zijne ambtgenooten zullen er eenmaal in de week komen, om met den Koning te arbeiden. De generaal der Zwitsers is den 15. naar Frankrijk vertrokken. — Volgens brieven van de zuidelijke Spaansche grenzen, zijn een vrij aantal Spaansche militairen, die buiten dienst zijn, naar Portugal geweken. — In Neder-Andalusie hebben eenige onrustige bewegingen plaats gehad.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Woensdag den 24. Januarij.

Opening te half een ure. Men telt in de zaal 74 leden. De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De heer van de Poll, benoemd lid voor de provincie Holland, neemt zitting, nadat zijne geloofsbriefen onderzocht en in orde waren bevonden, en na alvorens de beide bij de grondwet voorgeschrevene eeden te hebben afgelegd, in handen van den voorzitter, daartoe bij koninklijk besluit gemagtigd.

Ik heb, zegt de voorzitter, aan de Kamer mede te deelen een ontwerp van wet, houdende de organisatie der regterlijke magt. Daar hetzelfde aan de afdelingen van de maand Januarij moet worden verzonden, zal ik overgaan tot de vorming derzelve bij het lot.

De trekking geëindigd zijnde, verlaten de leden de zaal om zich bezig te houden met de benoeming der presidenten en vice-presidenten der afdelingen en worden vervolgens als zoodanig geproclameerd.

Voor de 1. afdeling, de heeren Le Clercq en Barthelémy.

„ „ 2. „ „ „ de Secus en Fokkema.

„ „ 3. „ „ „ Metelerkamp en van Crombrugghe.

4.	Donker Curtius en de Meidenaar.
5.	le Hon en van der Goe.
6.	Surmont de Volsberghe en de Ruyt.
7.	van Toulon en Loop.

Nadat de koninklijke boodschap, betrekkelijk het ontwerp van de organisatie der regterlijke magt door den heer griffier was voorgelezen, vraagt de voorzitter of men ook de lezing verlangt van het ontwerp zelf en de daarbij behorende stukken en staten. Niemand zulks begeerende, wordt besloten dat alle deze stukken naar de afdelingen zullen worden gezonden, en daarenboven gedrukt en aan de leden rondgedeeld. (Naar men verneemt zoude het ontwerp van wet inhouden, dat er een hof van appel voor elke provincie zoude zijn, dus 18 hoven, waardoor eene vermeerdering van uitgaven van f 350,000 zoude worden veroorzaakt.)

Nog is ontvangen en ter tafel gebragt eene lijst der dispensaties, door Z. M. gedurende de afwezigheid van de Staten-Generaal aan onderscheiden personen verleend. Alle deze dispensaties zijn betrekkelijk tot verordeningen van het burgerlijk wetboek. De lijst zal worden gedrukt en aan de leden rondgedeeld.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal brengt ter kennis der Tweede, dat zij zich heeft vereenigd 1°. met het ontwerp van wet, betrekkelijk de som van f 2,400,000, aan het amortisatie-syndicaat toegestaan, om, gedurende het jaar 1827, tot aankoop en aflossing der publieke schuld te worden besteed; 2°. met het ontwerp van wet, betrekkelijk de overschrijving van sommen van het tienjarig budget, van het eene hoofdstuk op het andere, ten gevolge der vereeniging van het departement voor de zaken van de Roomsche-Katholieke Eeredienst met dat van binnenlandsche zaken; 3°. met het ontwerp van wet, houdende voorloopige maatregelen ter voorziening in de buitengewone uitgaven en ontvangsten voor 1827. — Aangenomen voos notificatie.

Mevrouw de donairière van Heemstra geeft kennis van het overlijden van haar man, lid der kamer. — Men zal haar op de gewone wijze antwoorden.

De heer van Velzen verontschuldigt zich wegens zijne afwezigheid, veroorzaakt door ongesteldheid. — Aangenomen voor notificatie.

Vijf verzoekschriften zijn bij de kamer ingekomen, het eerste behelst eene reclamatie tegen de wet van 26. Augustus 1822, op het binnenlandsch gedistilleerd; het tweede is van een inwoner van Antwerpen, die maatregelen verlangt om den koophandel te ondersteunen tegen de mededinging van de fabrieken in de gevangenhuizen opgericht; het derde en vierde zijn van twee inwoners van Overijssel, welke dispensatie vragen van artikel 162 van het burgerlijk wetboek, ten einde met de zusters van hunne overleden vader te mogen trouwen; het vijfde, eindelijk, is van den heer de Schippers, oud inspecteur der bosschen en landeigenaar en redacteur van het dagblad *l'Independant*; de rekwestraat heeft een vorig verzoekschrift, aan de kamer ingezonden, betrekkelijk de demissie welke hij van zijnen post van inspecteur heeft ontvangen.

Alle deze stukken worden naar de commissie tot de petitiën gezonden, welke verzocht wordt, in de eerstvolgende zitting deswege verslag te doen.

Aan de kamer wordt huld gedaan van onderscheiden boekwerken, welke in de bibliotheek zullen worden geplaatst.

De centrale afdeling brengt rapport uit wegens het ontwerp van wet op de schutterijen en wegens de toelating van den heer de Bousies, benoemd lid der kamer voor de provincie Henegouwen.

Na eene korte woordenwisseling, waaraan de heeren *Surmont de Volsberghe*, *Warin*, *Dotreng* en *Trantesaux* deel nemen, wordt besloten dat de discussie wegens den heer de Bousies die van de wet op de schutterijen zal voortgaan en zal plaats hebben op Maandag, waarna de discussie wegens de laatstgemelde wet dadelijk een aanvang zal nemen. Uit het rapport der centrale afdeling, aangaande die wet, blijkt, dat de voornaamste zwaarigheid tegen dezelve nog steeds schijnt te zijn, de bepaling in artikel 23, waarbij gezegd wordt, dat "de schutterijen sterk zullen zijn twee man van iedere honderd zielen in elke gemeente." Men meent dat die sterkte te groot is.

De zitting wordt opgeheven ten twee ure en geadjourneerd tot Maandag ten elf ure.

AMSTERDAM, den 19. Januarij.

Wij hebben den heer *Sigismund Wilhelm Otto van Praun*, het zoogenaamde wonderkind, geboren te Wittenberg, Zoo als gewoonlijk bij het aankondigen van buitengewone talenten, was de verwachting hoog gespannen en men ziet dikwijls, dat eene al te groote hoop voor eene groote teleurstelling kan leiden. Dit was echter het geval niet. Wij begaven ons naar *Mertis* met eene talrijke schare, om te hooren en verrukt te worden, en dat doel is gepasseerd. Vrijdag avond door ons en, zoo wij vertrouwen, door de meeste aanwezigen bereikt. Het valt niet te ontkennen, dat de jeugdige leeftijd van den heer *van Praun* veel toebrengt tot de voldoening en bewondering, die zijne talenten te wege brengen, en dezelve minder zouden geweest zijn, wanneer wij eenen man van gevorderde jaren voor ons gezien hadden, zoo als ons in het kunstminnend Amsterdam meermalen te beurt viel; want waar kan de buitenlandsche kunstenaar meer goedkeuring inkomsten dan daar, waar het echte genie ten allen tijde gehuldigd wordt. Hetgeen ons, behalve de meesterlijke behandeling van het instrument, het meest getroffen heeft, is de kracht, welke de beroemde *van Praun* op viool ten toon spreidt, die men van een jongeling zijner jaren zelden verwachten kan. In één woord: wij keerden verrukt en getroffen ten onzent, en konden ons niet onthouden te bekenen, dat de loffelijke vermelding van de zeldzame begaafdheden en de buitengewone verdiensten van dezen jeugdigen Apollo, hem inderdaad den naam van wonderkind waardig maken. Wij hopen intusschen, dat het zoo hartelijk toegejuicht

talent van hem en van vele andere buitenlanders, niets zal afdingen op den lof en de hulde, die wij aan onze inlandsche meesters en virtuozen niet minder verschuldigd zijn, en men ten gevalle der eersten de laatsten niet zal ter zijde stellen, die bij ons toch altijd op den hoogsten trap moeten staan, zullen wij den roem naar eisch handhaven, van nationale kunstminnaars en kunstbevorderaars te zijn.

GRONINGEN, den 25. Januarij.

Men verneemt, dat de zoo sterk en zoo spoedig ingevallen vorst en het daardoor veroorzaakte drijfijs, tot dus verre alle pogingen, dezerzijds aangewend, om het oorlogschip *de Waterloo* te hulp te komen, verijdel hebben. Diensvolgens heeft geene der schepen, welke te Delfzijl zeilree lagen, de haven kunnen verlaten, en zijn de twee tjalkschepen, welke van daar den 20. dezer waren uitgezeld, vooral door het drijfijs, verhinderd geworden het lineschip te bereiken. Deze twee tjalkschepen bevonden zich den 22. wederom in het gezigt van Delfzijl, van rondsom bezet door het ijs en in eene gevaarlijke positie. Een dezer schepen, gevoerd bij schipper *H. H. Wolkammer*, heeft zich sedert in de bogt van *Watum* gered, en is het scheepsvolk aan wal gekomen; het andere, gevoerd bij schipper *H. H. Drenth*, hetwelk na twee malen geankerd te hebben, tot onder *Borkum* was gekomen, is door het drijfijs belet verder te zeilen en in hetzelfde bezet geraakt, voorts met de eb weggeschoven tot voor het *Dukegat* aan de *Piermaatsdijk*, waar hetzelve niet zonder gevaar is liggende. De vereischte maatregelen zijn dadelijk genomen, om, bij eventueel verlies van het schip, de manschap te redden.

Ook de visscherlieden, welke op den 20. van de Zoutkamp te hulpe waren uitgezeld, zijn op den 21. teruggekeerd, uit hoofde van de onstuimigheid van de Noordzee en de onmogelijkheid, om over het Groninger Wad te zeilen, ter zake van het weinige water en den verschrikkelijken ijsgang.

Inmiddels gaat men te Delfzijl ijverig voort met schepen op te tuigen en dezelve van ballast te voorzien, en deze zoo wel, als de visscherlieden te Zoutkamp, zullen, zoodra de gelegenheid het maar eenigzins toelaat, zich onverwijld naar de ligplaats van het oorlogschip begeven.

ARNHEM, den 28. Januarij.

Wij vinden ons in staat gesteld, om aan onze lezers mede te deelen het hier volgend

Uittreksel uit eenen brief, gedagteekend 24 Jan. 1827, aan boord van Z. M. schip Waterloo, masteloos liggende op de hoogte van Borkum.

Reeds den 19. heb ik geschreven, maar kon den brief niet aan wal krijgen, door welke ik zoo zeer verlangde, om de ongerustheid weg te nemen, die ligtelijk, door het aanspoelen van onze masten en sloep, bij U konde zijn ontstaan.

Naarweliks een dag na ons uitzeilen, namelijk den 13., kregen wij den *Wolfsdijk* storm, welke zij, op het land, zonder twijfel mede zult gevoeld hebben. Den 14. dezer, gedurende den nacht, hand over hand toe. Het schip slingerde geweldig, en de masten raakten daardoor, zoo wel als door het rekken der hoofdstouwen, geheel los. Bijna van allen steun beroofd, kraakte dan ook de groote mast op twee plaatsen. Om denzelfden te verligten, werd de groote steng gekapt. Deze nam de bezaansteng en de groote ra mede. Kortom, binnen den tijd van twee dagen verloren wij ons geheele tuig, behalve de bezaansmast, want de groote en fokkenmast woeien ook weg, ondanks alle pogingen, tot derzelver behoud aangewend. Gelukkig dat wij, onder dit alles, geen opstoot van lek gewaar werden, schoon voor het overige, al zeer vreeselijk.

Daar, in den storm, het uitscherpen, waar de soldaten zich ophouden, vol water raakte, en later, door het onophoudelijk slingeren, als een storm gong, van menschen, kooijen, watervaten, enz. is het, inderdaad onbegrijpelijk, dat wij maar een enkel man verloren hebben.

Onze redding, hadden wij te danken aan de omstandigheid, dat wij, voor het volslagen verlies van ons tuig, reeds zoo ver boven Texel en de verdere eilanden waren, dat wij, met het neerduiken van de hemel-hooge zee, eerst op de hoogte van de *Reins* genoodzaakt waren te ankeren, hetgeen wij, bij mooi weer, gedaan hebben.

De haast, waarmede wij moesten mitloopen, had het behoorlijk aanzetten van het want onmogelijk gemaakt, iels wat vooraf altemoedsakenijst had moeten kunnen gesneden. Van daar het lossaan van de masten, en hier kwam bij het buitengewoon sterk slingeren, hetgeen ook zeer veel tot onzen rampspoed heeft medegewerkt, en wel toegeschreven zal moeten worden aan het gemis van onze onderste batterij. Een nieuwe harde les aan ons gegeven, op het stuk van het gebruik van schepen tot een ander einde, als waartoe zij bedoeld zijn, en wel, dat zij slecht weer, een overbodem, en een ongeschikt instrument zijn.

Het is nog onbekend, wat de uitkomst van ons met een noodtuig den 14. dezer, naar de *Wolfsdijk* was, en hoe het met ons niet zeer raadzaam is, van den 26. Januarij.

De heer *van Grooten* uit Groningen, van den 27. dezer, wordt het volgende gemeld:

De heer kapitein der infanterie *Imbje van Batenburg*, is in den nacht van den 26. dezer door Groningen gepasseerd, belast met dépêches van den heer kapitein ter zee *van Daulen*, commandant Z. M. schip *van Grooten* de *Waterloo*.

Laer Zie nu op den 27. gemelde kapitein *Imbje* was aan boord alles redelijk wel en werden de ankergereedschappen naar Helgoland te begeven, hebbende men zich, in de afwezigheid van assistentie, den tijd ten nutte gemaakt, tot het opstellen van de masten en zeilen.

Van een *Wolfsdijk* schip, te Delfzijl opgefurd, geprovoandert en van ballast voorzien, bleef slechts twee door het drijfijs heen in zee kunnen komen en was het ijs bevangen, zoodat men niet zonder gevaar derzelve in veiligheid gered heeft en voor het behoud der bodems zelve bleef.

Den 25. dezer, en vaartuigen van de Zoutkamp andermaal, nadat de Z. O. wind de haren van het ijs had gezuiverd, in zee gestoken, terwyl men aldaar van het vertrek van de *Waterloo* nog ongewist was. Alle de door den heer gouverneur met klem en overleg genomene maatregelen tot bijstand van de *Waterloo*, zijn dus, ongeacht de bezaansmast en menschelevende mededeling van alle autoriteiten, en vooral van eene talrijke brave schippers en visschers schare, door de ingevallene sterke vorst vruchteloos gemaakt.

— In den nacht van den 26. op den 27. dezer, heeft zich het ijs in den Rijn vastgezet. Men gaat reeds te voet over de rivier.

— Men meldt uit Londen, den 23. dezer, dat de hertog van *Wellington* tot opperbevelhebber over de Britsche armee, in plaats van wijlen den hertog van *York*, benoemd is.

(Vervolg).

Hetgeen men te *Parijs* en *Londen* doet, kan men ook in den *Haag* en te *Brussel* doen. De talenten ontbreken er niet; men moet ze slechts zoeken, aansporen en goed betalen, zoo als bij onze naburen geschiedt. Onder het republikeinsch gouvernement, in 1796, was er in den *Haag* een *Tachygraphi*, een man van kunde, de heer H . . . . ., die, zonder de minste kennis van de *Stenographie* te hebben, een zeer nauwkeurig ver-

Ik weet niet wie die Doctor is geweest, en dus ook niet welke Geneeskundige Commissie hem de praktijktoelating heeft verhoeden, maar zelve Doctor zijnde, weet ik wel, dat men, naar eene andere provincie vertrekken, verplicht is, zijne hant te laten viseren, en hiervoor eenige weinige guldens, ik meen van zes of acht, in 's lands kas te storten; dit viseren dient om de onbevoegden te weren. Het is dus een wet, die eenvoudig, doelmatig en zeer gemakkelijk om op te volgen is, en die, wanneer ze niet bestond, de deur voor allerlei kwakzalverij zou openstellen. Dat nu onze oude Collega in zijne menschlievende handelwijze verhinderd werd, waaraan is dit te wijten? Niet aan de Geneeskundige Commissie; deze deed haren plicht en mogt niet onderzoeken of de Doctor alleen arme zieken behandelde, want hiervan spreekt de wet niet. Niet aan de wet, want deze kan geene uitzondering in dit opzicht maken, zonder weder aanleiding tot grove misbruiken te geven. — Maar alleen aan den ouden Doctor zelve, omdat hij er tegen opzag om het geld voor het viseren te betalen. — Nu komt het mij voor, dat een Doctor, welke niet veel roem heeft gepractiseerd, in 40 jaren ook wel zoo veel zal hebben overgewonnen, dat hij zijne eigene rust voor zes gulden had kunnen koopen, en, had er dit niet af gekund, zoo verkreeg hij door het visum het radikaal om, behalve aan behoeftigen, ook aan anderen geneeskundige hulp te kunnen toedienen, en zoo doende de zes gulden ruim wederom te winnen: daarbij is het nimmer goed zich tegen de wetten van het land, al schijnen zij ons hard toe, te verzetten, dit doet ten minste geen regt geaard Nederlander. De inlander van het bovengenoemd relaas, noemt in zijne inleiding de geneeskundige wetten, ingewikkeld, zeer gebrekkig. Wij zijn dit volkomen met hem eens, maar vooral niet om het artikel, hetwelk de Geneeskundige Commissie

verpligte om onzen ouden menschevrienden atts te vervolgen; dit is een van de allerbeste artikelen der geheele wet; maar omdat de wet niet sterk genoeg is tegen het weren van alle kwakzalverij. — Zoo hebben wij voor eenigen tijd in dit zelfde blad op goede gronden aangevoerd gevonden, dat het leveren van medicamenten door doctoren, in kleine steden en op het platte land, door de wet niet is verboden, en kwakzalverij is, en onlangs in een der Maandwerken zien betogen, dat de wet niet sterk genoeg is tegen het praktiseren der Apothekers, hetwelk niet minder recht kwakzalverij genoemd kan worden.

Dan wat behoeven wij dit bij te brengen. Men leest van tijd tot tijd in de Couranten advertenties van den Apotheker VAN HARINKMA uit Leeuwarden, die een soort van goed, onder den naam van Gamma, uitveent, hetwelk voor allerlei soort van hoest, borstkwalen, toring en wat niet al meer probatum zou zijn, even als of alle hoest, toring en borstkwalen, uit dezelfde oorzaken ontstaan, en dus door hetzelfde middel te herstellen zijn; men leest er van een zenuwtinctuur, door den Vrieschen Geneesheer A. HERINGA uitgevonden, en insgelijks door genoemden VAN HARINKMA aangeboden, even als of alle zenuwkwalen door één middel konden genezen worden. — Wanneer nu dergelijke kwakzalverijen openlijk mogen bekend gemaakt worden, dan mag men niet met regt zeggen: »het wordt hoog tijd dat de wetten eens worden herzien.»

H. . . . . Uw bestendige lezer.
20 Januarij 1827. B.

De JEZUITEN en hun gedrag jegens geestelijke en wereldlijke Regenten, uit hunne eigene werken en die der geloofwaardigste Geschiedschrijvers opgemaakt. — Naar het Hoogduitsch van ERNST FRIEDMAN, Geheim-Secretaris te B***. Te Amsterdam bij J. C. VAN KESTEREN, 1826, 8vo. 486 bladzijden.

Onder de gevolgrichste gebeurtenissen van het verloopene eerste vierde gedeelte der 19. eeuw, bekleedt gewis de herstelling der Jezuiten-orde door Paus PIUS VII., bij zijne Bul van den 7. Augustus 1814, eene eerste plaats. Veldslagen toch mogen over het lot van regerende stamhuizen hebben beslist, congressen onafhankelijke volkeren aan magtige monarchien hebben cijnbaar gemaakt, omwentelingen de oudste troonen van dit werelddeel op hunne grondvesten hebben doen daveren, onverwachte sterfgevallen van magtige alleenheerschers de staatkunde van Europa hebben doen waggelen, de werking van alle deze gebeurtenissen is binnen zekere grenzen van tijd en plaats beperkt; doch door de herstelling der Jezuiten-orde is eene sluimerende kracht weder in het aanzijn geroepen en voortgestuwd, waarvan noch de hersteller, noch de scherpzigtigste staatsman de mogelijke en waarschijnlijke gevolgen in de verwijderdste toekomst heeft kunnen berekenen, noch berekenen kan. Nauwelijks zijn sedert het oogenblik dier herstelling, twaalf jaartringen gesloten, en welke zijn niet reeds de bekende schrikkelijke uitwerkselen, die deze helsche kracht in dit kort tijdsverloop heeft te weeg gebragt; zoo verre het toch den mensch gegeven is oorzaken en gewrochten aan een te hechten, en nieuwe verschijnselen uit vroegere gebeurtenissen te verklaren, is het onbetwistbaar zeker, dat en de Godsdienstige vervolgingen in 1815, in het Zuiden van Frankrijk, en de herleving der inquisitie in Spanje, en de ultramontaansche staatkunde van het Fransche kabinet, en de verbitte- ring der staatkunde en godsdienstige partijen in dit zoo geschokte land, en de onbegrijpelijk oorlog aan Spanje aangedaan, en de moorden en landstapels in dat ongelukkige rijk aangerigt, en de onstaatkundige ondersteuning der Portugeesche uitgewekenen, en de burgeroorlog, die in dat koninkrijk woedt, en zoo vele andere opzer eeuw ten schande strekkende voorvallen, allemaal armen zijn van denzelfden vloed, die op den 7. Augustus 1814 op het Vatikaan ontsprong. — En wat zijn alle deze, op zich zelve schrikkelijke gebeurtenissen, vergeleken bij den onheilspellenden invloed, door deze zoo gevaarlijke orde op de opvoeding des onluikenden geslachts herkegen; hunne pogingen worden nu nog vaak verlamd door de met hunne leerstellingen strijdende begrippen, die het thans in volle kracht bloeiende geslacht zoo weldadig heeft ingezogen; maar wat zal het zijn, indien dit geslacht zal zijn vervangen door de kweekelingen eener orde, die steeds kundigheden met slechte grondbeginselen, verstand en sijn oordeel met een bedorven hart en onreine zeden heeft vereenigd, en in wier glatte mond de omwentelingen en staatkundige schokken, waarvan onze leeftijd getuige was, zulke gevaarlijke wapenen zijn, om elke zucht tot bevordering van beschaving en verlichting in het jeugdig gemoed te verstikken. — God behoede Frankrijk en Europa! maar wij gelooven dat Paus PIUS VII. op den 7. Augustus 1814 te Rome eenen brand heeft ontstoken, die, feller dan die van Herostratus, zijnen naam door het nageslacht zal doen verfoejen.

Te regt zijn sedert dit gewigtig tijdstip aan iederen vaderlander en, wereldburger alle pogingen welkom, die de strekking hebben om omtrent het gevaarvolle dier herstelling alle standen, rangen en jaren de oogen te openen, en alzoo een tegengewigt daar te stellen, tegen die rusteloze woelingen der duisternis, die ons de vrucht van zoo vele ondervinding nutteloos te doen verliezen. Eene menigte oudere en nieuwe geschriften, die langs verschillende wegen alle ons einddoel trachten te bereiken, is hier en elders in het licht gekomen; en het heeft niet ontbroken aan middelen, om omtrent het gevaarlijke der Jezuiten-orde te worden voorgelicht; mozt de drukpers niet vruchteloos onder deze last hebben gezweef, en het — sed delenda Carthago — de bestendige wapenstreek van het opbloeiend geslacht, althans in ons vaderland worden!

Het voor ons liggende werk is alleen aan de kortelijk door ons ontwikkelde denkbeelden zijnen oorsprong verschuldigd, en daarom reeds, als eene alreeds nuttige lektuur, algemeen aanbevelenswaardig. — Doch daarvoor heeft de schrijver zijne taak op zulk een ruime schaal opgezet en afgevoerd, dat, wat daadzaken betreft, geen tot dus verre in het licht verschenen werk daaraan rijker kan worden geacht; dewijl er zeker in vroegeren of lateren tijd geene beschuldiging tegen de Jezuiten is ingebragt, die hier hare plaats niet vindt. — Schoon wij dan nu de vorm, inkleeding en verdeling van dit werk niet beamen, en eene naar tijdorde, hetzij voor de verschillende volkeren, hetzij door de opvolging van de generalissimi der orde afgedeelde, pragmatische geschiedenis dezer zoo bepaalde instelling, in onze oogen, meer algemeen belangrijk en ter vermindering van herhalingen meer geschikt zoude zijn geweest, kunnen wij echter onze bewondering aan den noesten vlijt des schrijvers niet ontzeggen, die van heinde en ver de bouwstoffen heeft verzameld, welke vroeg of laat het verschijnen van dusdanige pragmatische geschiedenis gemakkelijker zal kunnen maken; en daar in de gegevene omstandigheden kennis, algemeen verbreide kennis van de helsche instellingen, grondbeginselen en handelingen dezer navolgers van LOJOLA eene eerste en voornaamste behoefte is, kunnen wij dit werk dus met volle ruimte aanbevelen.

De vertaling is over het algemeen wel uitgevallen; en, zoo verre eene oppervlakkige doorlezing ons in staat gesteld heeft daarover te oordeelen, slechts hier en daar door onnaauwkeurigheden en germanismen ontsierd.

Bijzonder heeft onze opmerking getroffen het gebruik van den Duitschen naam *Lüttich*, in plaats van *Luk*, op pag. 177; is dit onkunde of onoplettendheid van den vertaler? wij moeten wel het laatste onderstellen, omdat ieder aardrijkskundig woordenboek den misslag had kunnen voorkomen. Maar behoeft men zich bij onze hedendaagsche vlgheid in vertalingen daarover wel te verwonderen, daar men dagelijks zulke lachwekkende fouten ziet, en onder anderen op bladzijde 235, van het leven van ALEXANDER I., in het afgelopen jaar te Rotterdam bij CONTZE en OVERBROEK uitgekomen, Koning LODEWYK XVIII. in 1815, in plaats van naar *Rijsset* (Lille) naar het fort *Jallo* ziet trekken.

ARNHEM, den 30. Januarij.

Het water is hoog in den Rijn aan de Paal:

Den 29. Jan. 2 El 3 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 40 D
Den 30. dito. 2 El 2 Palm 5 Duim; gewassen 0 D. gevallen 5 D

Heden is zeer voorspoedig verlost van eenen welgeschapen Zoon,
EMILIE ADELAIDE WEERTS,
geliefde Echtgenoot van

ARNHEM, H. CRAMER.
den 24. Januarij 1827.

+ + + De ONTVANGER der DOMEINEN
§ te HARDERWIJK maakt bij dezen bekend,
+ dat de geannonceerde AANBESTELING en
HOUTVERKOOPINGEN, in plaats van op den 30.
Januarij 1827, op den 13. Februarij op het Loo en op den 17. Febru-
arij daaraanvolgende te Harderwijk zal plaats hebben.

De Ontvanger voornoemd,
VAN BROECKHUISEN.

+ + + Volgens Exploit van den Deurwaarder G. E. R. I. F.
§ E. B. J. N. E. van D. B. K., te Zutphen, van
den vierden Januarij 1800, zegen en twintig, gedaan ten
requisitie van JAN LANKENBOM, Klompemaker, wonende in
Baak, en BERNARDUS HOBBINK, Metselaar, wonende te
Hengelo, TEUNIS MARMSSEN, Klompemaker, mede te Hengelo
woonachtig, MARIA FRANKEN, Weduwe van HENDRIK
KLEVER, Eigenaresse, wonende te Zelhem, L. A. W. S. S. S. S.
HONIS, Stenbakker, wonende te Winterswijk, A. D. E. A. D. E.
JOSEPH STEEMAN, Landbouwer, wonende onder Zelhem,
WILHELM BESSELINK, Landbouwer, wonende onder Hengelo,
WILHELM HILLEN, Schoolonderwijzer, wonende te Zelhem,
HENDRIK HEBBINK, Landbouwer, mede te Zelhem woon-
achtig, en LAMBERT GEMINK, Landbouwer, wonende te
Varseveld, voor alle welke Requiranten, voor zoo veel noodig, Do-
micilie en Procureur is gesteld bij Mr. A. E. N. D. R. I. K. J. A. N.
T. H. O. O. F. T., Procureur, wonende te Zutphen, in aan den Heer
Officier van Justitie bij de Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende
te Zutphen, insinuatie gedaan, dat gemelde Requiranten, ten fine
van zuivering van legaal Hypotheek, waarmede de hierna te melden
Perceelen aarsoend Goed zouden kunnen bezwaard zijn, ter Griffie van
voornoemde Regtbank hebben gedeponeerd eene Expeditie van een Pro-
ces-Verbaal der menotie van lasten, opgemaakt door den Heer Mr.
J. J. S. C. H. L. U. I. T. E. R., Notaris, residentende te Zutphen,
in tegenwoordigheid van Getuigen, den tweeden September 1800 zes en
tweintig, en van de twee daarop volgende Processen-Verbaal van eerste
en tweede Veiling, respectievelijk van den twintigsten der even ge-
noemde maand September en van den vierden October volgende, welke
Processen-Verbaal inhouden den verkoop door Jufvrouw J. O. H. A. N. N. A.
KUNNERA MARGARETHA HESSELINK, huiter beroep, won-
nende te Zelhem, Weduwe van den Heer JAN B. J. A. N. B. O. E. C. K. I. N. G.,
deels voor zich en uit eigen hoofde, deels als afvoerder van twi-
tigit Voogdesse van drie nog minderjarige, onder haar acht bij wijlen
voornoemden Man in acht verwachte kinderen, met namen: HENDRIK
DIENRIK BECKING; LOUIS CONSTANT BECKING, en
HARMINA ANNA GERTRUUD BECKING, voort door den
Heer BERNARD GERHARD BECKING, tweede Luitenant bij
de Nationale Infanterie, woonachtig te Zelhem, Jufvrouw M. A. G. A. L. I. E. N. A.
JOH. A. N. N. A. BECKING, den Heer H. E. R. M. A. N. A. A. D. O. L. F. H.
BECKING, Jufvrouw A. I. B. E. I. D. A. H. A. R. M. I. N. A. BECKING, en
den Heer J. O. H. A. N. W. I. L. H. E. R. M. BECKING, alle vier laatste-
noemden zonder beroep wonende te Zelhem, van onderscheiden Per-
ceelen vast Goed, gelegen in de Gemeente van Hengelo en Zelhem,
Arrondissement Zutphen, Provincie Gelderland, bij bevoengende
Processen-Verbaal breeder omschreven, respectievelijk aan bevoengende
de Requiranten, en zulks voor zoodanige som als bij elk Perceel bij het
Proces-Verbaal van tweede Veiling voornoemd staat uitgedrukt, behoudende
de lasten, daarbij insgelijks opgegeven. Het Depot van voornoemde
Processen-Verbaal is geschied bij acte ter Griffie van voornoemde
Regtbank, van den negentienden December 1800, zegen en twintig;
zijnde van het deswegen afgegeven Getuifcaal door den Heer Griffier dier Regt-
bank en van voornoemde lasten, in aan den Heer Officier van Justitie
voornoemd, te Zutphen, afgegeven, aan welken Heer Ambtenaar tevens is ver-
klaard, dat uit voornoemde legaal Hypotheek op de voorschrevene
Onroerende Goederen, door aan Requiranten onbekende Personen in
schrijving zouden kunnen genomen worden, zij de gedane insinuatie
overeenkomstig de Wet, zullen doen bekend maken.

Hetken Getuifcaal
H. J. S. C. H. L. U. I. T. E. R.

+ + + J. G. F. I. S. C. H. E. R., Notaris te Edé, zal op
+ + + Donderdag den 1. Februarij 1827 bij innet, en op Don-
+ derdag den 15. dertzelve maand bij toeslag, beiden voor-
middags ten 10 ure, in de Posthorn te Edé, publiek verkoopen:
Eene BOERENPLAATS, No. 131, met deszelfs G. E.
T. I. M. M. E. R. T. E. N. en ongeveer 22 Bunders BOUW-, W. E. I.
en HOOLANDEN, staande en gelegen in de Buurtschap
Manen, Gemeente Edé, bewoond bij M. A. A. S. M. A. A. S. S. E. N.,
door wien de aanwijzing zal geschieden.

Nadere informatie bij gemelden Notaris.
§ + § T. E. K. O. O. P.: een mooi partijtje ZWART E.
+ + § B. U. F. F. E. L., I. E. R. S. C. H. E., en A. M. E. R. I.
+ + § K. A. A. N. S. C. H. E. H. O. O. R. N. E. P. U. N. T. E. N.,
zijnde dezelve, vooral de eerste, uilmintend dienstig tot het maken
van P. Y. P. E. N. R. O. E. R. E. N. en ander Kuistmaaiers-werk. Te
bevragen bij den Makelaar J. N. VAN H. O. U. T. E. N., te Rot-
terdam.